

* * *

Живу, як той гірський потік,
На спокій – ні хвилини.
Іскрюсь від кременя в бігу,
Туманюся від глини...

Спадаю дзвінко з темних скель
У плесо, повне гулу.
Від крові пурпурним стаю,
А чорним – від намулу.

Та відновляється в мені
Невигасна й воскресна
Мого кохання чистота,
Як та блакить небесна.

Прояснює в мені любов,
Як сонце неминуще,
Все, що в моїй доші моє
Джерельне і цілюще.

Моя любове, ти як Бог, –
Я вже не вірю, що ти є.
У безлічі земних тривог
Згубилося ім'я твоє.

Та я належу ще тобі,
Хоч сам від себе це таю,
Хоч не в молитві, а в клятьбі
Я силу згадую твою.

Жорстоко в правоті своїй
Невірство не суди моє.
З'явись, благослови, зігрій,
Якщо ти є, якщо ти є!

Був день, коли ніхто не плаче,
Був ясний день, як немовля.
Та я здригнувся так, неначе
Твоє ридання вчув здаля.

Я знаю – ти не заридала,
А в світі, що гуде й гримить,
Мене лиш пошепки назвала,
До себе кликнула в ту мить.

Де ждав я тебе, як свята
Натруджений жде чоловік,
Там птахи, дерева й звірята
Закохані в тебе навек.

Де запах твого волосся
Розквітнув, як синій без,
Там серце моє вознеслося
В сліпучі верхів'я небес.

Де я в молодому бентежжі
Під руками твоїми горів,
Там світять зоряні вежі
Найкращих моїх вечорів.

Не бійся сивини моєї –
Вона тебе не забруднить –
Ця біла, наче цвіт лілеї,
Ця, наче небо, синя нить.

В ній голова моя зігріта,
Неначе в мареві гора.
Це подих не зими, а літа,
Це дим незримного костра.

Там думка палахтить, як рана,
Горить віків броня і бронь.
Благослови, моя кохана,
У скронях схований вогонь.

Прийди до мене – це не сором,
Любити мисль, що опекла.
Схились над полум'ям прозорим
Мого печального чола.

І не питайся, що згоріло,
Бо кров мою вогонь зберіг,
Байдужості смертельне тріло
Не вдерлося до жил моїх.

Навчив мене вогонь терпіти,
Хапливим бути, мов карук,
Але мого чола орбіти
Засвітяться від ніжних рук.

Тож доторкнися до сивизни,
Що очі молоді пече,

Можливо, світло дивовижне
Тобі між пальців потече.

Ми вийдем з тобою на листя опале,
Де синє повітря, як сиві опали,
Ми станем з тобою, як олень і ланя,
Вслухатися в лісу бентежне воання.
Очиститься подих і голос від диму,
Я пісню з тобою високо нестиму,
Трава нам заграє, і вітер затрубить,
І постріл мисливця нас раптом розбудить...

Зніми мені легенькою рукою
Сніжинку із брови, а з серця – лід
Поважності, печалі, супокою,
Всього, що я надбав за стільки літ.

Ні, не знімай, бо в серці ворухнеться
Краси твоєї молоде жало;
Ту кригу я приклав, як ніж, до серця,
Аби не так боліло і пекло.

Зеленим вогнем береза,
Як свічка, в полі горить.
Ні вітер, ні блискавок леза
Не можуть її погасить.

Коли сумовитим дзвоном
Осілля блакить загуде,
Те полум'я стане червоним
І тихо на землю впаде.

Любові моя вогнекрила,
Ти линеш в осінню даль.
Та краще б тебе згасила
Ненависть, а не печаль.

Це неправда, що ми помрем!
Ти – земля, а я – твій сівач.
Плуг іде – під його тягарем
Ти возрадуйся і не плач.

Сокруши свою душу тверду
Пестотливою зливою втіх.
Я ж і сам, як зернина, впаду
Поміж скибами гонів твоїх.

Ми небес глибину збагнем,
Вище зір піднесем колоски.
Ми пшениці незгасним вогнем
Пролітатимем крізь віки.

Зачах, згорів я до основ,
Та знов іде хвилина дива,
Коли підкріплюється знов
Душа голодна і жажлива.

Це ти даєш мені життя,
Це ти від ста смертей ослона!
Цілюще губ твоїх пиття,
Святі хліби грудей і лона.

Благословенна, дорога,
В моїй крові і в плоті суща.
Ти вічна, як моя жага,
Як голод мій, ти невмируща.

Найдовша з усіх доріг –
Дорога твого приходу.
Найбільша з усіх таємниць –
Таємниця твого обличчя.

Ми прощаємося на день,
Ніби розходимось на віки.
І твій слід на моєму серці
Поглиблюють кожні очі.

Коли до тебе прилечу,
Засяє в сонці все навкруг,
Як після теплого дощу
В росі важкій зелений луг.

Ти руку покладеш мені
На очі, сповнені провин,
І риси матері ясні
Побачу я крізь пальців плин.

Дитинство й ти. Це наче все.
Далеко так. Близенько так.
Мене до тебе принесе
З паперу зроблений літак.

Я бачив тебе сьогодні
Між дівчатками з п'ятого класу.
Ти така ж, як вони:
Тонесенька стебелина,
Навколо якої скакалка
Гуде, мов пропелер.

Я бачив тебе сьогодні
Між невістами молодими.
Ти така ж, як вони:
Біле чоло у веснянках,
Навколо якого світить
Ореол материнства.

Я бачив тебе сьогодні
Між бабусями сивоокими.
Ти така ж, як вони:
Прозорий щільник із медом,
Навколо якого літають
Спогади, наче бджоли.

Дзвенить у зорах небо чисте,
Палає синім льодом шлях.
Неначе дерево безлисте,
Стоїть моя душа в полях.

Як надійшла щаслива доля,
Збудила весняну снагу,
Моя душа, немов тополя,
Зазеленіла на снігу.

Як надійшла любов справдешня,
Хлюпнула пригорщу тепла,
Моя душа, немов черешня,
Понад снігами зацвіла.

Як надійшла і засіяла
Та дружба, що живе в літах,
Моя душа над снігом стала,
Неначе яблуна в плодах.

Ти спиш, і на твоїм обличчі
Малюється печальний вираз...
Яку ж біду, яке нещастя
Ти бачиш поглядом заснулим?
Можливо, знов перед тобою
Палають українські ниви,
А танки з чорними хрестами
Тебе в полях наздоганяють,
Малесеньку, як той метелик,
Що спалахне ось-ось в племінні
Підпалених пшениць? А може,
Від голоду зів'явши, хліба
В людей ти виміняти хочеш
За хустку бабину – єдиний
Маєток твій? Цього не знаю.
Перевести я не спроможний
З глибин свідомості твоєї
Оте скорботне сновидіння

В думки свої, як з моря в море
Підводний човен! Як я досі
Не став одним єством з тобою!
Ти спиш у незбагненнім смутку,
Моя і не моя водночас.
І тільки усмішка спросоння
Зв'язок відновлює між нами,
Лиш усміх відкриває душу,
Зачинену плитою горя,
Замками туги і скорботи.
Та холодно мені, і в грудях
Щось ненастанно вибухає,
Так, ніби в тіні сну страшного
І на землі сирій дитинства
Я довго спав і простудився.

Мжичка тремтить, як мембрана,
Золотом міниться мла.
Сонце осіннього рана
Дівчина привела.

Привела мені, як дитину,
Як русявеньке хлоп'я.
Будем справляти гостину –
Дівчина, сонце і я.

Сядемо троє до столу,
Поділимо все, що є.
А потім віддамо в школу
Сонце – дитятко своє.

Хай вчиться воно читати,
Спізнає людську могуть,
Що дитина, отець і мати
В одному єстві живуть.

Буває така розмова,
Що ув'язнює, наче кліть.
Темрява розумова,
Як бескид, міцна стоїть.

Буває таке мовчання
Несподіване і страшне,
Що тільки вибух ридання
Від смерті рятує мене.

Буває така година,
Коли повертає глузд
Моєму життю єдина
Усмішка милих уст.

Ти – як дощ. А я – мов явір.
Хочу листям тебе зловить.
Але в кроні, як сни в уяві,
Крапельини твої – лиш мить.

Щоб листки мої, наче свічі,
Твоїм світлом засяяли в млі,
Ти повинна приходити двічі:
Спершу – з неба, а вдруге – з землі.

Не пригадуй, що було! Не треба
Дотикатись до заглухлих ран.
Вже душа не б'ється в креші неба,
Як розбитий громом океан.

Благодать зійшла на темні води,
Втихомиривсь і затихнув я.
Безпощадний блиск твоєї вроди
Лагідно в душі моїй сія.

Може, хвилі встануть ще, як піки,
І полинуть радо на загин,
Але я люблю тебе навіки
Мовчазною силою глибин!

В моїх повіках напівсонних
Застигло сонце молоде.
Як бджолами покритий сонях,
Воно так міниться й гуде.

Між сновидінням і явою,
В моїй сльозі стоїш і ти,
І над твоєю головою
Палають соняшні світи.

Горить суницями поляна,
Як запаска. Гуде бджола

І так літає, наче п'яна
Від запахущості й тепла.

Сховавшись у гілля зелене,
Чекаю на своє дівча.
Воно вже йде, вже серце з мене
Виймає, як гніздо з куща.

Твоя душа зіздаста і смаглява,
Як ніч, що світер віхоли зняла.
Твоє волосся пахне, як отава
З-під скатерті різдвяного стола.

В моє житло ти з неба прилетіла,
Закрив я очі в радості німій,
Щоб у вогні твого сяйного тіла
Не спопелів гріховний погляд мій.

Щось у мені тремтить,
Як зимове повітря.
Несхопне, наче мить,
Студене, наче вістря.

То я тобою вщерть
Наповнив душу, мила,
Ти ж думала про смерть,
Коли мене любила.

Червоні яблука в кімнатах
Насипані, що ніде стать.
Це нашого кохання надих
Зійшов на яблуневу стать.

Це ми передали деревам
Жагу і пристрасть молоду.
Як, палені вогнем травневим,
Любилися в твоїм саду.

Знов зірка кличе, мов суниця,
Ходімо на озимину, –
Хай морем золотим пшениця
Затопить землю кам'яну.

Я пригадав собі один стіжок у горах.
З молодика сідав на нього срібний порошок,
А я лежав на нім тихенько, наче звір,
І поглядом ловив сліди падаючих зір.
Я ждав, коли прийде косуля їсти сіно,
Вона приходила щоночі неодмінно,
Тремтяча, як зоря, що впала в темнику!
Я ж оглядав її, рожеву й боязку...
Хотів би я побуть ще раз на тому стозі,
Діждатися й тебе в закоханій тривозі,
Почути, як прийдеш, як скинеш киптаря,
Як затремтиш, немов та сарна чи зоря...

Мріє, наче сніг здалека,
Ночі літньої блакить.

З ватри голуба смерека
Виростає і шумить.

На пахучім сріблі сіна
Чарка любощів терпка.
Дико блиснули коліна,
Як зіниці хижака.

Покотилася крисаня,
Як зоря з небесних бань,
Сивіє сльоза кохання,
Ніби попеліє грань.

Об'їдають коні чалі
Місяць, наче сніп вівса.
В давній золотій печалі
Лебедіють небеса.

Дівчино, дівчино, де твої крильця?
Небо весняне в сяйві іскриться.
Чи не пора нам летіти, маленька,
В ярій пшениці шукати гнізденька?

Буде в колоссі воно, як у сонці,
Буде гойдаться в моїй колисеньці,
Я ж над тобою спинюся в блакиті,
Співи свої розпочну дзвонковиті.

Всі літаки, всі літаючі блюдця,
Всі вертольоти круг мене зберуться.
– Слухайте, – скажуть залізні і ниці, –
Жайвір співає для жайворониці!

Радуйся, дівчино, разом зі мною
Сонцем і ясною голубизною,
Ласкою леготу, листям на кленах,
Білою стежкою в травах зелених.

Радуйся, дівчино, болем кохання,
Смутком цілювання до зомління,
Голосом матері в серці твоєму –
Кільчику ясному в тьмі чорнозему.

Вночі ти входила в море –
Під місяця оком вовчим,
І море ставало деревом,
А ти – забороненим овочем.

Я хвилю твою колихливу
До себе горнув, як галузь.
І бризками золотими,
Як листям, ти затулялась.

Та море, як мудра яблуня,
Само, нахилившись долі,
Поклало тебе коло мене
На кам'янім суходолі.

Довго над нами шуміла
Його потемніла крона.
Вкривала наш поцілунок
Пелюстка прозора й солона.

Скинь одежу свою,
Увійди
В річку рук моїх –
Уже літо,
Від джерела аж до моря
Замліває ріка, а над нею
Заметіль сонця шумить.

Біла черешня в небі
Над селом проплива,
Ніби заснулий лебідь,
Під крилом – голова.

Дівчина жде на мене,
Де бринять ячмені,
Веселим брилем ромену
Махає вона мені.

Мрієм про дні прийдешні,
Про те, як станем людьми.
Втім, чуємо, як черешня
Залопотіла крильми.

Хочу тебе цілувати. Рятунок
Є в поцілунках від смерті. Бери
Келех нехайно, бо звітріє трунок –
Більше на нього не буде пори.

Це невагомість. Легкі і прозорі
Стали печалі й турботи. Земля
Нас відпустила. Ми вийшли між зорі,
Мов космонавти із корабля.

Не відпускай мене. Зоряна пуща
Може поглинути. Дай же уста!
Ти в поцілунках така невсипуща,
Як у роботі бджола золота.

Дівочих непорочних ліній
Довершеність – літак і лук.
Вона прийшла у день осінній,
Вся повна чародійних мук.

На грудях, на стрункому лоні
Одежу тихо розпина.
Неначе куля на долоні,
Лежить прекрасна і страшна.

Так гарно ти снилась мені:
Не руки, не очі, лиш голос,
Лиш голос, як день у вікні,
Як вітру знадлива голість.

Наче в блакиті зоря,
Ти в слові замерехтіла.
Зринали, як блиск янтаря,
Згини твого тіла.

Зринали й зникали вмить
Хвилею золотою.
І серце хотів я вмить
Тим світлом і чистотою.

Раптом – пробудження грім.
Де ж ти пропала, ноче?
Метелик у серці моїм
Вогкими крильми тріпоче.

При стрічі мене поклич,
Посміхнися бодай.
Або відвернись і, як ніч,
Голосно заридай.

Так, щоб тремтіли зірки,
Плачучи в небесах.
Так, щоб носив я віки
Серце твоє в сльозах.

Тільки, як тінь по стіні,
Мовчкома не проходи,
Бо серце затисне мені
Смерті туга оброть.

Твоя протилежність – пісок,
Пустиня безплідна й сумна.
Ти народжуєш колосок,
Наче нива, з мого зерна.

Ти плекаєш його сама,
Ти даєш йому мови дар,
Безконечну можуть ума,
Плоті й долі земної тягар.

Як вода, ти блищиш і течеш
В руслах рік і слідах підків.
Я тебе малював би все ж,
Наче марево серед пісків.

Перегорів я й перетлів,
Як ті книжки Кумрана*,
Та ще в мені багато слів
Ти віднайдеши кохана.

Ти з них легесенько здмухнеш
Пісок і потеруху,
Вони задзвонять, ніби креш
Невщербленого духу.

Вони засвітять, наче міст
Вночі понад рікою.
Відкриється таємний зміст
Під ніжною рукою.

Відчуєш, як болить мені
Мойого предка рана.
Вцілів я у землі й вогні,
Як ті книжки Кумрана.

*Кумранські рукописи – древні
релігійні тексти, знайдені в пе-
чері на березі Мертвого моря,
періоду II-I ст. до н.е.
(прим. автора)

* * *

Були ми в натовпі. Не знаю, як це сталося,
Що люди роз'єднали нас. Тебе за руку
Тримав я міцно, та лиця твого не бачив.
Почувши раптом крик, я випустив долоню;
Можливо, ти від болю скрикнула? Даремно
Я намагавсь тебе знайти в тіснєві. Люди
На мене почали недобре поглядати,
Бо я хапав за руки їх. А ти пропала.
Нарешті хтось мене піймав за лікоть. "Злодій,
Дивіться, злодій тут орудує!" – він рявкнув.
Я перестав тебе шукати. Мені на очі,
Такі смішні в день празника, набігли сльози...

Коли мені не допоможуть вірші,
То вже не допоможуть лікарі.
У сні свої благословенні й віщі
Я відійду самотньо на зорі.

Тоді прийди, кохана, кроком тіні,
Та серця ти за тим собі не рви,
Що все життя віддав я Україні,
Тобі ж – пучок могильної трави.

Я знаю, мила, це несправедливо,
Та поділить інакше я не міг,
Бо й ця трава – так само вічне диво,
Як дивина найкращих днів моїх.

Я буду на світі,
Допоки не знане світло
І обличчі твоєму світить.

Я житиму доти,
Допоки горіти буде
Долоні твоєї дотик.

Ще днів моїх багато за горою,
За зорями в небесній глибині.
Все, що було, згубилось уві сні,
Лиш те, що буде, володіє мною.

Опалене жагою весняною,
Чуття будущини живе в мені.
В моєму серці, наче в стремені,
Нога часу з острогою тугою.

Та є на світі лагідна рука,
Яка в мої думки і сподівання
Вливається, як в озеро ріка.

Вона дає моїй душі сіяння
І дбає, щоб не згаснула зарання
Відлита в слові кров моя дзвінка.

Так, ти одна, моя любове,
Даєш мені снагу обнови,
Народжуєш мене щодня
Інакшим, іншим, ніби з дна
Душі кремнистої моєї
Виборсуєш нові камеї
З моїм обличчям... Боже мій,
Мене ти змінюй, та не смій
Своє натхнення на забаву
Перевести, смішну й лукаву,
І, творячи немовби в сні,
Чужі прикмети дати мені!
Живу я правдою тією,
Що птах не може стать змією,
Що маску будь-яку лакей
Бере, бо все йому о'кей!
А я не раб, не хитрий служка,
Чия натура, як подушка,
Податлива й м'яка! Мені
Пасують риси кам'яні.
То звершуй переміни диво,
Але поважно і правдиво,
Щоб не оліп і не оглух
В чужому образі мій дух.

Біжить під зливою лошиця,
Крізь темні хащі – напролом;
Дощ прогинається, ятриться
Крильми над золотим хребтом.

Вона, мов блискавка червона,
Летить крізь памороку віт.
Вода звисає, як попона,
І б'ється об тугий живіт.

Гуркочуть брили грому в скалах,
Мов неба колеться горіх;
Полум'яніє гриви спалах
Над сполохом очей і ніг.

Вона стрясає дотик тучі,
Води, що в пахи затекла;
А як же їй знести палючі,
Нещадні лоскоти сідла?!

Як винести залізну ласку
Вудил, що розпинають рот,
Слухняності й вуздечки маску
І світ у шорах, наче грот?!

Як може покоритись потім
Душа бентежна і нага
Колючим шпорам, і чоботям,
І блискавиці батога?!

Це я питаюсь – і за спину
Ховаю мокрі ремінці.
А цукру білу каменину
Несу в простягнутій руці.

Ні, відступитися не змога,
А лиш благати: "На, візьми!"
Вона ж моя, ця тонконога
Кониця з білими крильми!

Ти пахнеш, як листя весняне,
Як дитинство моє полотняне,
Як тепла малинова стежка,
Як мамина срібна сережка.

Ти пахнеш, як племін живиці,
Як біленький дзвінок медуниці,
Як вулик, де сховане сонце,
Як маминих мрій волоконце.

Ти пахнеш, як виспане море,
Як жіноче невидиме горе,
Як пилок на пшеничній ниві,
Як мамині руки сяйливі.

Ти пахнеш, як роси на житі,
Як столи, рушниками накриті,
Як співаюча стружка ялова,
Як мамина лагідна мова.

Море з моря ткалось гладко,
Шовком слалося до стіп.
А по ньому йшло дівчатко,
Голе й чисте, наче хліб.

Море крила піднімало,
Відлітало в ніч, як птах.
Я відчув журби немало
На зцілованих устах.

Море падало на скелі
І кричало, мов Ікар.
Як дві зірки невеселі,
Ми тулились поміж хмар.

Море вранці шелестіло,
Тіло, як осінній ліс.
Наче хліб, дівоче тіло
Мало присмак сонця й сліз.

Дівчино моя мила,
Ти блискавкою брови
Сонце мені затьмила.

Глянь, чаклування дівчаче, –
Шукає поводиря
Серце моє незряче.

Може, на переходах
Ти руку йому даси,
Ніжну й легку, як подих.

Доти життя, допоки
Ти будеш його вести –
Хоч би й чотири кроки!

Ніч була ясна, я стежками біг.
Стопи опікав кам'яний моріг.

Линула зоря на круті плаї,
Як метелика, я впіймав її.

Під вікном твоїм я відкрив кулак,
Показав зорю, мов червоний мак.

Та не вийшла ти, тільки у вікні
Стала й знак дала – геть іти мені.

Я назад помчав темним путівцем,
Біжачи крізь ніч, плакав я тихцем.

Я в руці стискав, наче бите скло,
Мертвої зорі неживе крило.

Ніч була ясна, я відкрив кулак,
Ах, моя рука – мов червоний мак.

Та мить, яка надходить після болю,
Тобою завданого, – ніжна мить...
Я все стерплю, я все тобі дозволю –
Не бійсь боляче серце надломить.

Надламане, воно смачніше буде,
Як хліб, що їсться з голоду й злоби;
Заходь, як у світлицю, в мої груди
І все, що заманеться, там роби.

В тій хаті на підлозі, як у пущі,
Клади вогонь, пали нужденний рай,
Чи, мов зерня з твердої шкаралущі,
Розбиту душу з мене видирай.

Я відновлюсь, я оживу, кохана,
Хоч сто разів од рук твоїх згорю,
Благословенна та найглибша рана,
Що звільна обертається в зорю!

Я стужився мила, за тобою,
З туги оберувся мимохіть
В явора, що, палений журбою,
Сам один між буками стоїть.

Грає листя на веснянім сонці,
А в душі – печаль, як небеса.
Він росте й співає явороньці,
І згорає від сльози роса.

Сніг летить колючий, ніби трина,
Йде зима й бескидами гуде.
Яворові сниться яворина
Та її кохання молоде.

Він не знає, що надійдуть люди,
Зміряють його на поруби,
Розітнуть йому печальні груди,
Скрипку зроблять із його журби.

Не знаю, хто мене зробив орлом,
Хто кігті дав і дзьоб тяжкий, мов лом,
Хто наказав летіти в темну хлань,
В безодню, повну стогону й волань...
Як Прометей, прикута до скали,

Біліла жінка в кублищах імли.
І загуділо в дебрі кам'яній:
"Лети до неї й вирви серце їй!"
Я зрозумів, що обрано мене
На діло помсти, люте й страшне;
Затих у пропастях наказу гул,
Я підлетів до жінки навпритул –
Вона була обдерта до наги,
На ній висіли тільки ланцюги.
На мить мені здалося, що вона
Була неначе лялька льодяна.
Дивилася, немовби синій страх
Замерз в її зіницях на вітрах.
Та в стогонах я розпізнав слова
І зрозумів – вона жива, жива!
О, той, хто десь гукав собі вгорі,
Хто дав мені клювак і пазурі,
Хоч скільки прикладав жаги й завзяць,
Не зміг у мене серце людське взяти!
Її крильми широкими я вкрив –
І впали з неї ланцюги в обрив,
І на її обличчі сніг розтав –
Я в ній свою кохану розпізнав...
Мене збудив мій одчайдушний крик,
Химерний сон з душі злетів і зник,
А та, що важко снилася мені,
Лежала біля мене в тихім сні.
"Пробач, – до неї мовив я крізь плач, –
За все, що ти пережила, пробач!"
І хоч вона щасливою була,
Хоч я не завдавав їй болю й зла, –
Цей сон, що засвітився крізь віки,
Палив моє сумління і думки;
Благословив я днину мовчкома,
Що кликала мене, як та сурма,

В нові турботи і знімала з пліч
Тягар провин, навіяних за ніч.

За вивіркою золотою
Я біг вершинами смерік,
Провалювавсь у темну хвою,
Як у вогонь, що серце пік.

Я обдирався об ялиці,
Та знову біг через руні,
Мов краплі чорної живиці,
Кров запікалась на мені.

Я біг, і падав з високості,
І піднімався нашвидку,
Не відав, чи ламались кості,
Чи хмиз тріщав у темнику.

Чого вона тікала в пущу
Від мене, ніби від хортів,
Таж я ту білку проклятущу
Лишень погладити хотів!

Моє дівча, не вір,
Що вмере твоя краса,
Погасне скронь яса,
Запопелиться зір,
Брів ластів'ячих лет
Заб'ється в зморщок сіть,
Розм'якне тіла мідь,

Покривиться хребет!
Це все ілюзія,
Ознака сліпоти.
З твоєї ліпоти
Встрає любов моя.
Твоє чоло ясне,
Очей і рук нестрим –
Це той вогонь, котрим
Ти сповнила мене.
Горів я, не згорів,
Довіку не згорю
І серце, як зорю,
Ношу в долонях слів.

Що я для тебе маю?
Серце! Руки! Уста!
Так, моя сумноока,
Так, моя золота.

Руками тебе обгорну,
Поцілунками обів'ю,
А серце! А в серце своє
Заховаю печаль твою.

Напав я на тебе раптом
На стежці посеред степу,
Нахлинув, як дощ краплистий,
Як виливень буревійний,
Липневий джигун-музика,
Просяяний блискавками,

Співаючий дощ любові.
Ти кинулася тікати,
А я танцював навколо,
Шаліючи від натхнення,
Від певності, що нікуди
Сховатися ти не годна;
На ста сопілках одразу
Я грав, щоб тебе зманити,
Принадити звуком бурі;
А потім я взяв цимбали,
Поклав їх сторчма на землю,
До неба ходив по струнах –
Тебе чарував я звільна
Своїм сатанинським танцем.

Ти бігла і розглядалась
Налякано в тому полі,
Де схову нема від грому,
Від зливи в від кохання.
Ти краплі, немов долоні
Мої безсоромні й спраглі,
Долонями відбивала,
Та в мене було без ліку
Тих рук, що тебе ловили,
В обіймах стискали ніжно,
Наповнювали поволі
Твоє невтоленне тіло,
Неначе водою землю,
Піснями з безодні світу.

Як змокла ти вся до нитки,
Повільніше стала бігти,
Спинилася й засміялась,
До неба вознесла руки, –
Так, ніби просила більше

Потоків рвучкого світла
І музики з-під блакиті.

Ми різко зійшлися в танці –
Аж гудзики відірвались
Од плаття твого тонкого,
Відскочили й засвітили
Над полем, немов ракети,
Які провіщають наступ.
Ти скинула одежину,
Важку від води і грому
І, зрешною, непотрібну
В танку із дощем липневим.
Я ж був тобі за одержу
Єдвабну і за намиста,
Я краплями діамантів
Освітлював темні звиви
І персні твого волосся,
Спливав між грудьми твоїми
Струмком, як ланцюг зі срібла.

Втім – райдуга стала в полі,
І ти увійшла під синє
Склепіння небес, як сонце,
Засліплена власним сяйвом;
А я, оп'янілий, в далеч,
Затемнену хмаровинням,
Відходив – не дощ, а хлопець,
І запах твоєї плоті
Я ніс, наче воду, в жмені.

Акації.Бджолині дзвони.
Пшениці кохливий лан.
І маків полотно червоне,
Рвучке і ніжне, мов талан.

Гніздо в колосі, мов колиска,
Очей твоїх знадливий ляк;
Як шпиль блілого обеліска,
В блакить, застромлений літак.

Цілушки стишені й неситі,
Полови сонячна луска;
Як пальма слід на антрациті,
На спині слід від колоска.

Повітря нічне до рання
З неба текло й ряхтіло.
Радощами кохання
Світилося твоє тіло.

Місяць, як повноголосся
Твоєї душі золотої,
Сяяв, а чорне волосся
Цвіло ароматами хвої.

Не розуміючи знаків
Зір на небеснім узвишші,
Я ревно від щастя плакав
У кіс твоїх темній тиші.

Відходив поїзд. У вікні
Махала дівчинка рукою
І плакала. Нащо мені
Її сльози й несупокою –
Я ж з іншою прощався там,
Я проводжав дівча веселе;
Чого ж це над моїм життям
Чужа печаль полотна стеле?!
Чого це я забув давно
Свою товаришку погожу,
А те заплакане вікно
Забути я ніяк не можу?!
Чия душа, як сирота,
Зверталася до незнайомих,
Куди ж то кличе крізь літа
Її руки прощальний помах?!

Стояли ми на темній оболоні,
Немов два дерева в однім гіллі.
Мої долоні на твоєму лоні
Тремтіли, мов на лампі мотилі.

Лампада сонця в молодому тілі
Принаджувала жителів темнот.
Метелики згоряли очманілі
І налітали, спалені стокрот.

О, попелом вони не розсипались,
Лиш очищались од вогнистих сфер...
Єретиком ставав мій кожен палець –
Готовим вийти вдруге на костер,

Готовим знести найлютіші муки
За світло, що зринає з темноти...
Безсмертними ставали мої руки
На пагорбах саяливої мети.

Так, ніби відкривав небесні далі
Незайманості непорочний гріх
На тих стежках біблійної печалі,
На тих дорогах радощів моїх.

Сріблиться дощ в тоненькому тумані,
Як ниточка в прозорім полотні.
А сонце по його блискучій грані
Тече і душу сповнює мені.

Зустрінь мене. Я повен пожадання
Блакитної, мов сон, далечини.
Моїх очей неголосне страждання
Ти поглядом ласкавим зупини.

Моя печаль тебе не поневолить,
А тільки радісний розбудить щем,
Немов цього туману срібна волоть,
Замаєна і сонцем, і дощем.

Розплелись, розсипались, розпалились,
Наче коси, вересневі дні.
Ми з тобою ще не накупались,
А вже грає осінь у вікні.

Віднесла вода ласкаві зорі,
Що все літо кликали в ріку.
З птицями на білій крутогорі
Горобину пробуєм гірку.

Може б, нам полинати у вирій –
За літами молодості вслід.
Чом же крила в позолоті щирій
Важко піднімати на політ?

Я тобі зимові дні сріблясті
Заплету в сивіючу косу;
Тільки зорі, викупані в щасті,
З моря я назад не принесу.

Не раз мені здається,
що я прожив тисячу років.
Заглядаючи в криницю свого життя,
я не бачу маленького дзеркальця води,
так далеко воно від моїх очей.
Та коли я, закривши очі, хочу згадати,
що найглибше запало в душу мою, –
Бачу твій образ, моя дівчинко,
моя перша любове.
Навіть моє дитинство погасне в пам'яті,
навіть стежка, якою я бігав до школи, заросте,
навіть сам я зникну за перелазом життя,
але ти, моя дівчинко,
моя перша любове, житимеш у моїх словах вічно.

На трибуні ти говорила
схвильовано, але якось інакше,
якось краще ти хвилювалась
перед очима народу.
Я відкрив тебе знов сьогодні,
як зорю, яку пам'ятаю з дитинства.
Ти говорила правду. Ти завжди
була відвертою й чесною, але
перед очима народу
правда твоя стала ще кращою.
Ти сама стала ще кращою
від слова правдивого, що розлилося
хвилею молодості по жилах твоїх.
Благословенне будь, молоде серце,
бунтарське серце, в грудях людини
з чолом, овіяним сивиною!
Я люблю тебе! Ти на трибуні,
де, буває, старіють люди від мислі
заштампованої, нецікавої,
помолоділа від правди,
що в тобі не згасала ніколи.

Я пригорнувся до тебе
Серцем і небесами,
Плечима пагорбів рідних
І доріг поясами.
Я пригорнувся до тебе
Мислею і землею,
Темнотами чернозему
І туманами глею.
Я пригорнувся до тебе
Піснею і яворами,
Золотими крильми пшениці,

Тінявими ярами.
Я пригорнусь до тебе
Подихом лісу і полем,
Рокотанням козацького маршу,
Тарасовим ореолом.
Я пригорнусь до тебе
Срібними віями хвої,
Невмирущими голосами
України вічно живої.
Я пригорнусь до тебе
Світлом і далечиною
Багряних зірниць, що вічно
Світлитимуть наді мною.
В моєму тілі почувеш
Гомін смереки, і рути,
І того, що ніколи тліном
Не було і не може бути.

Ти оживаєш у мені
як голос весни
в деревині

я не можу тебе забути
як не може забути дерево
вкритися листям

коли ти відлітаєш
я махаю багряними крилами
щоб за тобою злетіти

але коріння моє міцніше
за мої крила

вони відкриваються
летять за тобою
без мене

болять мені
рани любові
рани нездійсненого польоту

та з них виростають
нові пагони
нові брости

і голос весни
в моїм серці
гучніше лунає.

Твого погляду вітер
піднімає з землі моє серце
наче кленовий листок
і я вже лечу над світом
і лоскотно мені від польоту
та в мереживі ранку хмари
як пір'я крилатого моря
проламуються піді мною
і я падаю
падаю
на мене летять полотна
колючих стерень
дзеркала ставів
плетениці стежок
отари осіннього лісу
леза колій

тарелі стадіонів
брили будинків
і кранів краби
де ж білі дзвіниці грудей твоїх
щоб я розбитися лагідно міг?

Я прилітав до тебе
як бджола
до черешні розквітлої
я від саява й запаху
крони твоєї
знесилено падав
я сліпнув од радості
квітучого простору
і важко було мені
перелітати з квітки на квітку
та ще важче було мені
знати
що ти неосяжна
відкрита для мене
для інших бджіл
а також для ос
для джмелів
для шершнів
що ти не почувеш ніколи
крил моїх
кожною своєю пелюсткою
що я не зможу ніколи
в кожную квітку твою заглянути
бо коротка весна
а ти безконечна як всесвіт

Між нами завжди той повинен бути,
Хто навидить тебе чи навпаки...
Він з нами п'є і крадькома в чарки
Нам підливає доброї отрути.

Від неї ми п'янієм, як рекрути,
Свою любов б'ємо на черепки,
А потім їх, як ті материки,
Складаємо, щоб цілість їм вернути.

Яке то щастя – із болючих плит
Знов будувати форму нездоланну,
Єднати гори, втоплені в блакить,

Знаходити в безмежжі океану
Той острівець, що затуляє рану
В планеті серця й солодко болить.

Цього не видно з найвищої вежі,
А тільки з окопу старого
Чи з ями під гаражем
Можна побачити, що небеса –
Це тиша твоєї душі,
Роздягненої вітрами,
Найжаданіша тиша буття!

Ти навчаєш ходять легкома
Попід хмари навислі
І гасити бентежність ума
Клоунадою мислі.

Не приймаю веселих наук,
Що гіркі, мов оливи...
Он життя виривається з рук,
Як лоша полохливе.

Он обламаний кущик бузку
Виростає, і квітне,
І ховає в сльозу боязку
Безконеччя блакитне.

Он підноситься небо, як жаль,
Понад сонця бриндушу,
І любові щаслива печаль
Переповнює душу.

У хмарах бозу, що висить, як грона,
Над позолотою старих церков,
Є затишок один – зелений схов
Для крові, що палає, мов корона.

Ти там була, знадлива й безборонна,
І голову свою з важких заков
Я увільнив і в серці поборов
Безумство беркута й злобу дракона.

До тебе підійшов я без крила;
Що ж ти, знімівши в показній покорі,
В мені шукала – змія чи орла?!

Чому, пізнавши в збайдужілім зорі
Душі моєї пристрасті суворі,
Мене безумно й люто обняла?!

Стерня, наче сніг, біліла
В сяйві молодика.
Нечутна, мов переболіла,
Текла біля нас ріка.

Зоря, вклоняючись небу,
Падала в комиші.
Земля відчувала потребу
Лягати під лемеші.

Ніч над полями стояла
Смугла, аж золота.
А ти мене так цілувала,
Як мати, в очі й уста.

Прогнав я думки тверезі,
Вірячи в цей навіт,
Що в лузі, та ще й при березі,
Вдихнула ти в мене світ.

Що в серце, ліплене з глини,
Світло внесла ясне,
Так, ніби з куща калини
Вичарувала мене.

Твоїх долонь сяйлива лодь
Несе в космічному просторі
Моєї мислі дивну плоть,
Мов блиск вітрильника на морі.

А на землі, як ночі сміх,
Пожежа в лісі заряхтіла:
То іскри дотиків твоїх
Звіває вітер з мого тіла.

Сонце намальоване циноброю,
На вітрилах вечора пливло.
В золотій спечаленості обрію
Ти світилась, як небесне тло.

За зорею рідною й далекою
Ти тужила на моїм крилі,
Ніби не принесена лелекою,
А прибула в світ на кораблі.

Ми стояли в придніпровській обочі,
Ми вдивлялись, наче діти, в путь,
По якій твої космічні родичі
Надпливуть чи просто надійдуть...

Пахне хлібом трава,
Що купала мене з дитяти,
Пахнуть хлібом слова,
Що мене їх навчила мати.

Пахне хлібом терпка
Пісня батькової стодоли,
Пахне хлібом рука,
Що водила мене до школи.

Пахнуть хлібом гаї,
Де кохалися ми до згуби,
Пахнуть хлібом твої
Груди, очі, долоні, губи.

Пахне хлібом маля,
Що любов його народила.
Пахне хлібом земля,
Що дала мені сонце й крила.

Як почну сповідатися
На руки твої єдвабні,
Не матимеш з того радості,
Легкої, мов пух кульбаби.

Буде важко тобі дослухати,
Дочекатись нової години:
Слова мої, наче ті слупи,
Обвуглені, щоб не гнити.

Обгорілі вони й закопані
В землю, – а над землею,
Як щогли вільні високо,
Підносять сонячні леза.

Стою, проводи тримаючи,
І, може, аж від Тараса
Біжить моє світло майське,
Моя неподільна радість.

Будь же мені підпорою,
Та не в кам'янім поліні;

Будь ластівкою на дроті
Непоборної лінії!

Все не те, коли нема любові.
Почуття й слова – тріски дубові,
Дні – болящі, немічні старці,
Магістралі – темні манівці,
Яблуневий цвіт – зола летюча,
Небеса – асфальтна сіра туча,
Сміх – петля на горлі, булка – глей,
Пісня – хоч бери і сам заблей!

Ось – любов! Дими – дихання липи,
Почування й слово – смолоскипи,
Дні – невтомні, ясні юнаки,
Манівці – між зорями стежки,
Попіл – крила золотої птиці,
Хмара – поле стиглої пшениці,
Плач – знімає з з голосу петлю,
Пісня й хліб волають: "Я люблю!"

Наша любов
як літак
здатна нести
тягарі величезні
ніжно передані їй
на землі
тільки не здатна
дотик чужого крила
витерпіти в польоті

незаймана
незалежна
висока
впасти
згоріти
загинути
ладна в ту ж мить
любить вона небеса
та все ж повертається
на землю
і кожен раз
крила здригаються з болю
іскра влітає в бетон
ніби земля приймає
на спочин короткий ту силу
що в крові нашій гримить.

Я – зернятко, а ти – зоря осіння,
Навіки в полі поєднались ми.
Виношу з глибини, з важкої тьми
Твоє сіяння в промені насіння.

Велиш ти кільчику в передвесіння
Пробити шкаралущу й страх зими...
Втім колосок з колючими крильми
Злітає, наче світла вознесіння.

Ти прагнеш повернутись в небеса,
Мене ж не відпускає рідна нива,
В ногах кайданами дзвенить роса.

Так ми застигли в злеті, повні дива,
Не зірка й не зерно – душа саялива,
Що ні в землі, ні в небі не згаса.

На цій землі жили ми споконвік,
Лише обличчя змінювали трохи.
(Так змінює своє русло потік,
Але вода клекоче крізь епохи
Одна і та ж!) Одна і та ж душа
Вела мене то під варязькі шатра
(Там танець твій у люстрі палаша
Виблискував і пригасав, як ватра),
То під мечетей вилинялий крик
(Там ти – в петлі, а може, і в намисті, –
Хан ластився до тебе, мов арик,
Свої дари приносячи нечисті),
То під готичних знаків нагаї
(Там ти ридала, нездоланна й горда,
Там вигоріли кісники твої,
В сивинах, як в огні, знамен когорта).
Я впізнаю тебе. Ти наче птах.
Нічого не лишилося з полону...
Лише в сльозі, що згасла на вустах,
Я вчув далінь палаючу й солону.

Твоя краса, як усміх сатани,
Що богові показує в пустелі
Майбутнього картини невеселі,
Печальний дим над струпами війни.

Але не відвертайся, а вжахни
Мій дух, що потемнів на безджереллі;
Яви в пречистих пелюстках морелі
Золу й морозне сяйво сивини.

Я затремчу в передчутті сумному,
Побачивши за обрієм біду,
Немов далеку блискавку без грому.

Але в твої обійми я впаду
І за тобою радісно піду
Назустріч бурі – в сяючу содому.

Ніч осяяна цвітом яблуні,
Затуманена, мов роса.
Ми розкрилені і роз'ятрені
Піднімалися в небеса.

Понад зорями, понад водами
Пролетіли ми три світи.
А та яблуня за городами
Все світилася з темноти.

А на досвітку ми долинули
До свого ж таки села.
А та яблуня в даль долинами,
Як метелиця, відійшла.

Де ж те сяєво, що сміялося,
Де ціловані в снах слова?
Все минулося, все розпалося,
Наче гілочка снігова.

Над нашим вітом і під нашим світом
Є ще світи великі і малі.
Туди ми долітаєм тільки світлом
І музикою темної хемлі.

Туди мене хтось ненастанно кличе,
Вистелює блакитом щемну путь,
Так, ніби прагне в сяйво таємниче
Душі моєї подих обернуть.

Десь там у зорях мерехтить віола,
Льняна коса, як нива осяйна,
І кров моя бринить – палюча й гола, –
Немов небес віддалена струна.

Можливо, все, що пам'ятати треба
Моїй душі серед страждань і втіх,
Це – тільки карта зоряного неба
І поклик безміру – з очей твоїх!

Посеред ночі дощ пішов,
Зашелестів, як збіжжя, в полі.
Ми вийшли під його покров
З-під явора чи з-під тополі.

Він увільнив нас від одеж –
Зняв, як різьбяр, із плоті глину.
Те, що при сонці не знайдеш,
Знайшов наосліп за хвилину.

Він лоскотав, мов колоски,
Стелився, обвивав рамена.
Вмивала душ сяйні листки
Його теплінь благословенна.

Тулились груди до груді,
Вода збиралася між ними.
Шугали риби в тій воді
Із плавниками вогняними.

Носився блискавки лилик
Над нами, наче іскор жменя.
І вперше твій дівочий лик
Світив од щастя і натхнення.

Заснути так бодай на волосок,
Щоб зорі сивини мені не ткали,
Щоб сні мої неквапно протікали
Між пальцями твоїми, як пісок.

Заснути так під золотим крилом
Коси твоєї, щоб у сновидінні
Хрестатих танків не з'являлись тіні,
Що йшли крізь наші села напролом.

Заснути так, щоб не почути в сні
Таємних землетрусів і розпуки,
Яку несуть пісні та мужні руки,
Обрубані катами на струні.

Заснути так під подихом руки
Твоєї полохливої й легкої,

Щоб у моєму сні, немов левкої,
Світили думи і материки.

Заснути так, щоб колисання мрій
Повільно оберталося в каміння,
Та втім, немов на поклики сумління,
Збудитися на тихий голос твій!

Якби могла прийти до мене цеї миті
Та дівчинка моя, що в сяєві блакиті
Приходила колись, весела, як струмок,
І вся вливалася в ріку моїх думок,
Просвітлюючи їх своєю чистотою
Аж до самого дна, якби вона святою
Дитинністю мене пойняла нині знов,
Я б у собі згасив грімниць буремну кров,
Пал невдоволення, за ідеалом тугу,
Посвяти печію, ненависті напругу,
Печаль обов'язку, зневагу до раба –
Стлумив би я в собі! І знову голуба
Моя душа була б, як та вода зі звора, –
Та вже не прилетить моя любов прозора.
І добре, що нема нікому вороття,
Що на одну любов дано одно життя.
А в той далекий час – я добре пам'ятаю –
Рай принесла вона – зробив я пекло з раю,
З її невинності я честь кував свою,
А з кротості – той меч, що гостриться в бою,
З незайманих зітхань суворі блискавиці
Творив я і вганяв, як цвяхи, в чола ниці,
З блаженних намірів робив я дзвін добра,
Щоб він горлав – "ганьба" або кричав – "ура",
Прозорість радісну я взяв на силу гніву,

Я тінню світла став, дав правій – руку ліву,
Я цілий світ любив у дівчинці моїй,
Я сотворив себе з її дитячий мрій,
І добре, що вона вже не прийде до мене,
Не прояснить моє від почувань теменне,
Від боротьби трудне й палюче єство,
В якому дух життя справляє торжество.

Не раз мені здається,
що я прожив тисячу років.
Заглядаючи в криницю свого життя,
я не бачу маленького дзеркальця води,
так далеко воно від моїх очей.
Та коли я, закривши очі, хочу згадати,
що найглибше запало в душу мою, –
Бачу твій образ, моя дівчинко,
моя перша любове.
Навіть моє дитинство погасне в пам'яті,
навіть стежка, якою я бігав до школи, заросте,
навіть сам я зникну за перелазом життя,
але ти, моя дівчинко,
моя перша любове, житимеш у моїх словах вічно.
